

anden Side tror jeg, at paa en Tid, da Lovgivningsmagten har afskaffet al Tiende, og da, som jeg tror, disse Bygafgifter ikke ere særlig velsete blandt Befolkningen, vil der være Betænkelighed ved nu at foreslaa at paalægge denne Bygafgift. Jeg erkender, som sagt, at noget kan tale for den foreslaaede Ordning, fordi man kan opnaa for de samme Penge at faa oprettet flere Husmandsbrug, men jeg har Betænkelighed derved og er nærmest stemt for, at dette udgaar. I Lovens § 6 savner jeg en Bestemmelse om Ret til Ekspropriation. Jeg vil imidlertid ikke gerne berede Lovforslaget Vanskeligheder, og hvis den ærede Minister mener, at en saadan Bestemmelse vil gøre det, vil jeg ikke paa dette Tidspunkt udtale mig om, hvorvidt jeg vil være med til at stille Forslag derom. Jeg antager, at den højtærede Landbrugsminister har gyldige og vægtige Grunde for Udeladelsen, da han sidste Gang, vi behandlede dette Forslag i Tinget, ikke alene talte, men sikkert ogsaa stemte for at give Ret til Ekspropriation. Jeg vilde have sat megen Pris paa, om der i alt Fald var givet Ret til at ekspropriere offentlig Jord. Jeg er enig i de Udtalelser, der faldt forleden Dag om, at der ligger en Mængde offentlig Jord hen, som intet nævneværdigt Udbytte giver. Det ærede Medlem, der sagde dette, har naturligvis tænkt paa Præstegaardsjorden og paa Skolejorden og maaske ogsaa paa Jord, som er i Byernes Besiddelse. Jeg vilde derfor have været glad, om der kunde have været aabnet Adgang til at ekspropriere offentlig Jord, det vilde ikke have kollideret med private Interesser, og jeg synes, der kunde have været Mulighed for at faa det gennemført.

Der er ogsaa her i Salen under denne Behandling faldet Udtalelser, navnlig fra det ærede Medlem for Svinninge (Kr. Pedersen), om, hvorvidt man kunde forsøge at gaa over til offentligt Fæste. Mit Standpunkt i denne Sag er givet derved, at jeg har været Medforslagsstiller af et saadant Forslag, men ligesom det Mindretal, hvortil jeg hørte forrige Gang, ikke vilde stille dette op for ikke at berede Loven Vanskeligheder, saaledes gøre vi det neppe heller nu. Naar det ærede Medlem for Grenaa (N. Pedersen), der jo er Ordfører i denne Sag, nærer nogen Angst for at komme højere op end til 5,000 Kr., for at denne Lov ikke skulde glide forbi de mere fattige Landarbejdere, og de mindre bemidlede derved blive holdte uden for Lovforslaget, paatrænger der sig igen uvilkaarlig

det Spørgsmaal, om man ikke, jævnsides med at man tilstræbte Ejendomsforholdet, kunde gaa en anden Vej og forsøge med Fæsteforholdet. Jeg kommer her igen tilbage til Spørgsmaalet om den offentlige Jord. Det er dog maaske ikke Stedet her at overveje en saadan Sag. Jeg hører nu ikke til dem, der i Almindelighed ønske at foreslaa en Kommission, men hvis det var nødvendigt, vilde jeg ikke vige tilbage for at undergive dette Forslag en Kommissionsbehandling, hvis det kunde føre til, at den offentlige Jord, som jeg har talt om, og maaske mere kunde blive inddraget under denne Lov, saa at der kunde skabes et Forsøg med offentligt Fæste, enten det var Statsfæste eller Kommunefæste. Derved tror jeg, at de, som det ærede Medlem for Grenaa (N. Pedersen) var bange for, at den Lov, vi her behandle, skulde glide forbi, kunde komme ind under Loven. Jeg har i sin Tid været Medforslagsstiller til et Forslag paa dette Omraade. Der forlangtes kun, at vedkommende skulde være i Besiddelse af saa stor Kapital, som gik med til et halvt Aars Afgift. Kunde der ikke her skabes Betingelser for, at alle de mindre bemidlede Landarbejdere kunde komme til at udnytte noget af Fædrelandets Jord, der i dette Øjeblik ligger hen og næsten intet Udbytte giver? Som sagt, jeg er bange for at drage det ind under dette Lovforslag og henstiller derfor, om det ikke skulde være muligt at gaa andre Veje for ogsaa at skaffe de mere ubemidlede Jord. Det var dog et Forsøg værd, om man ikke jævnsides med Ejendomsformen kunde gaa over til Brugsformen.

I § 9 er en Bestemmelse falden bort, som gik ud paa, at der kunde tilstedes Landarbejderne Forskud. Det har jeg intet imod. Det oplyses ogsaa i Motiverne, at det ikke er benyttet i nogen videre Udstrækning. Til Gengæld foreslaar den ærede Minister, at de vedkommende Husmænd kunne faa Beløbet udbetalt til enhver Tid, naar de have opfyldt de Forpligtelser, Loven paalægger dem. Dette er jeg den ærede Minister meget taknemmelig for. Jeg har jo set paa vor Egn — jeg havde et Par Eksempler derpaa i Aar i mit Sogn — at Husmænd, der for længst vare færdige med at bygge, havde skaffet Besætning til Veje og for Maaneder siden have tilmeldt Kommissionen det, endnu ikke have faaet Pengene udbetalt. Jeg ved nok, der staar i Loven, at de kun kunne faa dem udbetalt i Juni og December; og naar